

NOIOACT J

Marks:75

Time: 2^{1/2} hrs.

- Note: 1. All the questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Each question carries 15 marks.

Q.1 Answer any TWO:

(15)

- A. Give Heilborner's and Prybyla's classification of economic systems
- B. Explain the features of economic systems.
- C. State importance of study of Economic Systems.

Q.2 Answer any TWO:

(15)

- A. Write about different freedoms under socialism.
- B. Give classification of Incentives.
- C. Discuss efficiencies under Capitalism.

Q.3 Answer any TWO:

(15)

- A. Discuss Consumers' Sovereignty as features of Capitalism.
- B. Evaluate features Mercantilism.
- C. Which forces are responsible for the transformation of capitalism into welfare state?

Q.4 Answer any TWO:

(15)

- A. Explain the Marxian theory of Surplus value.
- B. Describe Marxian theory of falling rate of profit.
- C. Give account of Marxian theory of crisis and breakdown of capitalism.

Q. 5 [A] State whether following statement are TRUE or FALSE and give reasons (Any Four)

(08)

- A. Scientific and Technological development influence evolution of economic systems.
- B. Distribution of production is not an important function of economic system.
- C. Freedom of choice has limitations.
- D. Normative power is related to compulsion.
- E. Freedom of production is a feature of Socialism.
- F. American capitalism is characterised by Absence of central planning
- G. Marxian theory of value is one-sided.
- H. Use of technology does not determine surplus value.

Q. 5 [B] Fill in the blanks: (Any Seven)

(07)

1. Economic system is _____.
A. Static B. Dynamic C. Revolutionary
2. _____ Socialism is brought about by Democratic methods.
A. Traditional B. Liberal C. Democratic
3. Pure systems are _____.
A. Technological B. Theoretical C. Operational
4. Positive incentives are based on _____ power.
A. Normative B. Coercive C. Remunerative
5. Freedom of _____ enables people to invest their money.
A. Social B. Economic C. Positive
6. Monetary benefit is example of _____ incentive.
A. Production B. Choice of occupation C. Investment
7. Central Planning is a feature of _____.
A. Mixed Economy B. Capitalism C. Socialism
8. Profit motive leads to _____.
A. Poverty B. Inequality C. Inefficiency
9. _____ programme is related to welfare state.
A. Technology B. Employment C. Security
10. Karl Marx was born in _____.
A. USA B. France C. Germany
11. Materialistic Interpretation of History is associated with _____.
A. Marx B. Smith C. Hegel
12. According to Marx _____ necessitates social relationships.
A. Social production B. Technology C. Economic Production

NOIOACT

वेळ: 2^{1/2} तास

गुण: 75

सूचना: 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3. 15 गुणाचे प्रत्येकी प्रश्न.

4. इंग्रजी प्रश्नपत्रिका मूळ मानावी.

प्र.१ कोणतेही दोन लिहा:

(15)

अ. हेल्बोर्नर व प्रयब्ल्या यांनी दिलेल्या अर्थव्यवस्थेचे वर्गीकरण द्या.

ब. अर्थव्यवस्थेचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

क. अर्थव्यवस्थेच्या अभ्यासाचे महत्व विशद करा.

प्र.२ कोणतेही दोन लिहा:

(15)

अ. समाजावादातील विविध स्वातंत्र्ये सांगा.

ब. प्रलोभनाचे वर्गीकरण कोणते?

क. भांडवलशाहीतील कार्यक्षमतेची चर्चा करा.

प्र.३ कोणतेही दोन लिहा:

(15)

अ. भांडवलशाहीचे एक वैशिष्ट्य म्हणून ग्राहकांचे सार्वभौमत्व याची चर्चा करा.

ब. व्यापारवादाची वैशिष्ट्यांचे परिक्षण करा.

क. भांडवलशाहीचे कल्याणकारी राज्यात रुपांतरीत करणारी घटके कोणती ?

प्र.४ कोणतेही दोन लिहा:

(15)

अ. मार्क्सच्या घटत्या नफ्याच्या सिद्धांताचे वर्णन करा.

ब. मार्क्सचा अतिरिक्त मूल्य सिद्धांत स्पष्ट करा.

क. मार्क्सचा "भांडवलशाहीमधील आणीबाणी व पतन सिद्धांत" स्पष्ट करा.

प्र.५ [अ] खालील विधान चूक की बरोबर आहेत हे सांगा आणि त्याची कारणे द्या. (कोणत्याही चार)

(08)

अ. वैज्ञानिक व तांत्रिक विकास अर्थव्यवस्थांच्या उत्क्रांतीवर परिणाम करतात.

ब. उत्पादनाचे वितरण हे अर्थव्यवस्थेचे महत्वाचे कार्य नाही.

क. पसंतीचे स्वातंत्र्य मर्यादित असते.

ड. आदर्शाचे सामर्थ्य हे सक्तीशी निगडित आहे

इ. उत्पादनाचे स्वातंत्र्य हे समाजवादाचे वैशिष्ट्य होय.

फ. केंद्रीय नियोजनाचा अभाव हे अमेरिकन भांडवलशाहीचे वैशिष्ट्य आहे.

ग. मार्क्सचा मूल्य सिद्धांत एकतर्फी आहे.

ह. तंत्रज्ञानाचे वापर हा अतिरिक्त मूल्य ठरवत नाही.

NOIOACTJ

प्र.५ [ब] रिक्त जागा भरा: (कोणत्याही सात)

(07)

1. अर्थव्यवस्था _____ असते.
अ. स्थिर ब. गतिमान क. क्रांतिकारक
2. _____ समाजवाद लोकशाही पद्धतानी आणला जातो.
अ. पारंपारिक ब. उदारमतवादी क. लोकतांत्रिक
3. शुद्ध अर्थव्यवस्था _____ असते.
अ. तंत्रज्ञानाधारित ब. सैद्धांतिक क. व्यावहारिक
4. सकारात्मक प्रलोभने _____ शक्तीवर अवलंबून आहे.
अ. आदर्श ब. जबरदस्ती क. मोबदला
5. _____ स्वातंत्र्य लोकांना गुंतवणूकसाठी सक्षम बनवते.
अ. उत्पन्न ब. व्यवसायची निवड क. गुंतवणूक
6. आर्थिक लाभ हे _____ प्रलोभनाचे उदाहरण आहे.
अ. सामाजिक ब. आर्थिक क. सकारात्मक
7. केंद्रीय नियोजन हे _____ चे वैशिष्ट्य आहे.
अ. मिश्र अर्थव्यवस्था ब. भांडवलशाही क. समाजवाद
8. नफ्याच्या हेतूमुळे _____ घडून येते.
अ. गरिबी ब. असमानता क. अकार्यक्षमता
9. _____ कार्यक्रम कल्याणकारी राज्याशी संबंधित आहे.
अ. तंत्रज्ञान ब. रोजगारी क. सुरक्षा
10. कार्ल मार्क्सचा जन्म _____ या देशात झाला.
अ. युएसए ब. फ्रांस क. जर्मनी
11. इतिहासाची भौतिक मीमांसा _____ शी संबंधित आहे.
अ. मार्क्स ब. स्मिथ क. लेनिन
12. मार्क्सच्या मते _____ मुळे सामाजिक संबंधांची आवश्यकता वाटते.
अ. सामाजिक उत्पादन ब. तंत्रज्ञान क. आर्थिक उत्पादन